

СОЦІАЛЬНА ІНФРАСТРУКТУРА У СИСТЕМІ УПРАВЛІННЯ МІСЦЕВИМ РОЗВИТКОМ

SOCIAL INFRASTRUCTURE IN LOCAL DEVELOPMENT MANAGEMENT SYSTEM

**Андрій
Буряченко**
к.е.н., доцент
кафедри фінансів
ДВНЗ «Київський
національний
економічний
університет
імені Вадима
Гетьмана»

**Andrii
Buriachenko**
PhD, Associate
Professor,
SHEI «Kyiv
National
Economic
University named
after Vadym
Hetman»

У статті обґрунтовується необхідність здійснення наукового дослідження стану фінансового забезпечення соціальної інфраструктури як складової процесу управління місцевим розвитком. Автором досліджено різні підходи до визначення категорії «соціальна інфраструктура», здійснено класифікацію складових даної категорії. На основі аналізу динаміки розвитку інфраструктурних об'єктів в Україні доведено, що існуючий стан соціальної інфраструктури перебуває на низькому рівні, та потребує негайного оновлення та удосконалення. На підставі опрацювання теоретичного та статистичного матеріалу запропоновано напрями модернізації інфраструктурних об'єктів та джерела їх фінансового забезпечення.

The author proves the necessity of social infrastructure financial resource capacity scientific research. There is also the consideration of different approaches of «social infrastructure» definition, classification of this category elements. On the author's opinion the social infrastructure includes wide system of social and industrial enterprises and organizations. Correspondingly this complex accounts to plenty of employees and requires pretty significant financing funds both from a state budget and local budgets. Basing on Ukrainian infrastructural objects dynamics analyzes for 2009-2013, the level of its wear-and tear and financial capacity the article proves pretty lower level of actual social infrastructure wealth and position of our country. So this status requires urgent improvement and updating of existing social infrastructure. Such a task can be coped with full range of financial tools and mechanics (budget funding, national and foreign investments acquisition), as well as financial potential of the territories effective usage, state-private cooperation development, etc.

Besides the critical level of key infrastructural objects wear-and tear is validated to be the evidence of the effective relevant local management lack. The article justifies the necessity of legislation, particularly Constitutional amendments for the further local self-government development as well as the economic and social factors, which hinder social infrastructure. On the base of theoretical materials and statistical data the ways of social infrastructural objects modernization and sources for their financial resource capacity growth are proposed.

Ключові слова. Соціальна інфраструктура, місцевий бюджет, інвестиційні ресурси, місцеве самоврядування, місцевий менеджмент.

Key words. Social infrastructure, local budget, investments, local self-government, local management.

Постановка проблеми в загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими або практичними завданнями. Соціальна інфраструктура є багатограним та складним явищем у розвитку будь-якої територіальної громади, оскільки справляє дуже важливий вплив на розвиток населення регіону та країни в цілому. Це виявляється загалом у добробуті та матеріальному і духовному розвитку через об'єкти соціальної інфраструктури — школи, театри, бібліотеки, лікарні тощо.

На сучасному етапі розвитку нашої держави, коли питання реформування структури муніципального управління вкрай загострилось, без оновлення об'єктів соціальної інфраструктури вже не обійтися. Адже відомо, що після здобуття Україною незалежності органи місцевої влади не докладали достатніх зусиль щодо кардинальної розбудови об'єктів інфраструктури, а тільки підтримували їх у задовільному стані. Це, безумовно, і стало причиною трагічного становища даних об'єктів у теперішній час. На превеликий жаль, на даному етапі конституційних реформ нема звідки чекати значних інвестиційних потоків, які потрібні для виправлення ситуації силами місцевого самоврядування.

Тож немає сумніву, що проблеми оновлення та кардинального вдосконалення соціальної інфраструктури як об'єкта управління місцевого розвитку вельми актуальні й потребують відповідного вирішення.

Аналіз основних досліджень і публікацій, у яких започатковано розв'язання проблеми, котрим присвячується стаття. Питання соціальної складової у видатках бюджетів різних рівнів завжди було в центрі уваги як науковців-економістів [1-9], так і практичних робітників фінансової сфери [10-11]. Зазначимо, що вчені формулюють різні підходи до визначення категорії соціальної інфраструктури, і ці підходи мають досить кардинальні відмінності. Так, наприклад, К. Прокопишак поділяє соціальну інфраструктуру на поєднані між собою за функціональним призначенням певні ланки: соціаль-

но-оздоровчу (об'єкти рекреаційного відпочинку, тобто санаторії, стадіони, басейни профілактично-лікувальні організації тощо); соціально-духовну (культура та мистецтво, освіта, театри, музеї, кінотеатри та ін.); соціально-економічну (об'єкти соціального забезпечення, комунальний транспорт, зв'язок, інститути кредитування та страхування); соціально-побутову (об'єкти побутового обслуговування населення, громадського харчування, житлового-комунального господарства та ін.) [13, с. 13].

В. Прокома визначає такі складові соціальної інфраструктури, як житлово-комунальне господарство, торгівля і громадське харчування, служба побуту, транспорт і зв'язок у частині обслуговування населення, а також соціально-економічну складову, яка охоплює галузі, що беруть участь у формуванні та розвитку робочої сили (освіта, культура, охорона здоров'я) [14, с. 10].

Такі автори, як Н. Федько та В. Федько, виокремили тільки соціально-побутову інфраструктуру, яка формується з послуг закладів освіти, охорони здоров'я, фізичної культури і спорту, мистецтва, роздрібної торгівлі, житлово-комунального господарства, побутового обслуговування, транспорту та зв'язку [15, с. 45].

Науковці В. Вакулєнко, О. Ігнатенко та М. Орлатий окреслили крім галузей соціально-побутового та культурного призначення ще й окрему групу, до якої віднесли заклади правового характеру, інститути страхування та кредитування [16, с. 7]. При цьому автори не дають чіткого пояснення даній конфігурації та не наводять факторів, які обумовили такий поділ.

На нашу думку, стрижневою ознакою соціальної інфраструктури є те, що за допомогою її об'єктів людина може здійснювати свою трудову, виробничу, а також духовну діяльність, невпинно вдосконалюючись і розвиваючись, і тому її можна виокремити в самостійну галузь господарського призначення на місцевому рівні.

Отже, беручи до уваги дану тезу, вважаємо, що соціальну інфраструк-

туру можна поділити на такі основні ланки (рис. 1): соціально-побутову; соціально-оздоровчу; освітньо-духовну; громадсько-політичну; комунікаційну; соціально-економічну.

Даний поділ сприяє виявленню основних міжгалузевих зв'язків та дає можливість розмежувати суб'єкти за їх функціональним призначенням. На наш погляд, складові інфраструктури і є її суб'єктами.

Мета статті (постановка завдання). Дослідити стан фінансового забезпечення соціальної інфраструктури як об'єкту управління місцевого розвитку, виявити економічні та соціальні фактори, що заважають розвитку соціальної інфраструктури, запропонувати методи ефективного управління наявними інфраструктурними об'єктами.

Виклад основного матеріалу. Розглянемо більш детально названі складові соціальної інфраструктури. Соціально-побутова інфраструктура у своїй сукупності вміщує житлово-комунальну інфраструктуру, інфраструктуру побутового обслуговування, інфраструктуру торгівлі та ресторанного господарства.

Житлово-комунальна інфраструктура за своїм основним призначенням покликана забезпечувати нормальне функціонування, а також вчасне обслуговування та ремонт усіх систем життєзабезпечення житлових будинків, готелів, підприємств і установ.

Житлово-комунальна інфраструктура вміщує: санітарно-технічні підприємства; служби інженерних мереж і споруд; енергетичне господарство; житлове господарство; служби обрядових і спеціальних послуг; усі види зовнішнього благоустрою.

До інфраструктури побутового обслуговування належать в основному невеликі підприємства. Вони надають десятки різноманітних виробничих і невиробничих послуг, мають регіональне значення і фінансуються з бюджету територіальної громади.

До інфраструктури торгівлі та ресторанного господарства відносять підприємства, які забезпечують просування товарів з виробничої сфери до споживання. До ресторанного госпо-

дарства входять заклади соціального призначення (громадські їдальні), а також система ресторанів, кафе, пабів і кафетеріїв.

До соціально-оздоровчої інфраструктури можна віднести: заклади охорони здоров'я; заклади фізичної культури та спорту; туристичну інфраструктуру; інфраструктуру збереження навколишнього середовища; заклади охорони громадського порядку та безпеки.

Інфраструктура охорони здоров'я — це сукупність установ, організацій, які зайняті відновленням і зміцненням здоров'я людини, профілактикою захворювань. У її складі виділяють підкомплекси: лікувально-профілактичний, санаторно-курортний та аптекарських установ. Провідна роль з-поміж них належить лікувально-профілактичному підкомплексу. Основна функція аптечних установ — забезпечення лікарськими засобами організацій, установ та населення. У комплексі лікувально-профілактичної роботи вирізняють дві групи установ, різних за характером виконуваної роботи. Перша група — це амбулаторно-поліклінічні установи (поліклініки, амбулаторії, диспансери та ін.), друга група — стаціонарні установи (лікарні, клініки, інститути, шпиталі тощо).

Туристично-рекреаційна інфраструктура — це усталена сукупність матеріально-речових об'єктів, діяльність яких спрямована на задоволення туристичних потреб населення. Вона вміщує матеріально-технічну базу функціонально-господарських структур різного порядку. Основною функцією туристично-рекреаційної інфраструктури є задоволення потреб населення в оздоровленні, відпочинку і змістовному проведенні вільного часу.

Матеріальні об'єкти поєднують санаторії, пансіонати, будинки, бази відпочинку, готелі, нічні та більярдні клуби, атракціони, будинки культури та ін. Рекреаційні (природні) ресурси — унікальні явища природи, печери, водоспади, скелі, заповідники, гори, річки, моря, лікувальні води, кліматичні та бальнеологічні можливості,

ФІНАНСОВІ ІНСТИТУТИ

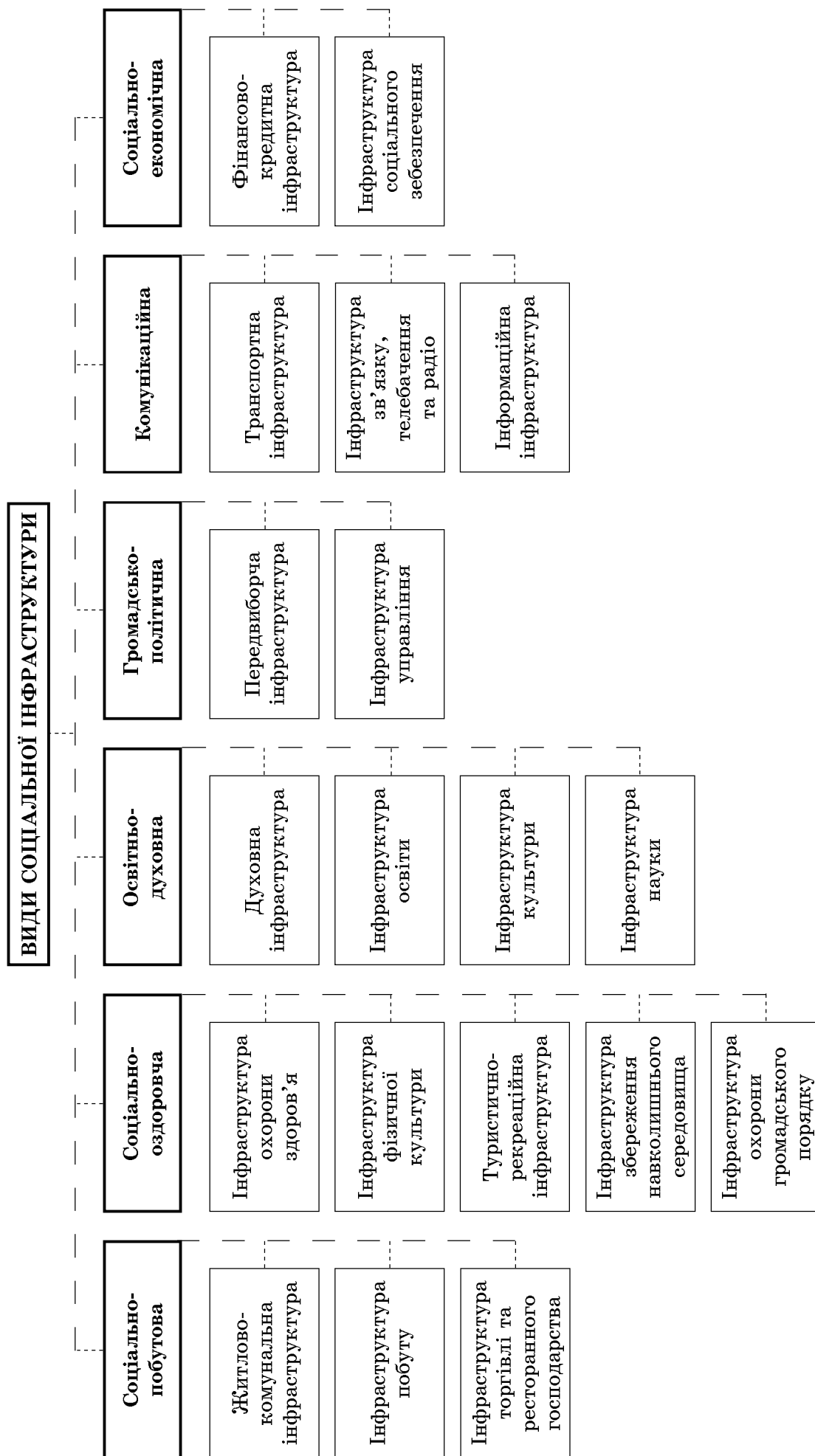

Рис. 1. Класифікація соціальної інфраструктури

об'єкти, які репрезентують історичне та культурне минуле країни, — музеї, пам'ятники і пам'ятні місця, пов'язані з історичними подіями, життям і діяльністю видатних представників науки, техніки, культури, а також унікальні архітектурні та етнографічні об'єкти тощо.

Інфраструктура фізичної культури і спорту охоплює: спортивні споруди (основні споруди, в яких провадять змагання); допоміжні споруди; споруди для глядачів; технічні приміщення; спортивне обладнання і знаряддя; мережа магазинів спортивного одягу; спеціалізовані навчальні заклади. Ця інфраструктура стрімко розвивається перш за все завдяки міжнародним змаганням. При цьому функції інфраструктури фізичної культури і спорту аналогічні функціям туристичної індустрії.

Інфраструктура збереження навколишнього середовища містить споруди та об'єкти, природоохоронні парки, заповідники, санітарно-епідеміологічні заклади, призначенням яких є охорона, відтворення і поліпшення навколишнього середовища. Основним її завдання є забезпечення якісною водою, повітрям, додержання санітарно-гігієнічних норм. Основними функціями такої інфраструктури є посилення екологічної свідомості громадян та контроль за якістю довкілля. Переконані, що інфраструктура збереження навколишнього середовища за сьогоdnішніх непростих умов набуває особливої важливості. При цьому головна увага цьому напряму повинна приділятися саме місцевою владою.

Основне завдання інфраструктури охорони громадського порядку та безпеки полягає у створенні умов, здатних сформулювати певну модель соціально значущої поведінки людей відповідно до законодавчо закріплених норм. Вона вміщує заклади, які забезпечують захист прав, свобод, законних інтересів громадян, захист життя, здоров'я та майна від злочинних посягань.

До освітньо-духовної інфраструктури належать інфраструктури освіти, культури, науки та духовна інфраструктура. Основне їх завдання поля-

гає в забезпеченні інтелектуального й духовного розвитку людини. Інфраструктура освіти охоплює загальноосвітні навчально-виховні заклади та вищі навчальні заклади різних рівнів акредитації. Духовну інфраструктуру доцільно розглядати через розвиток релігійних організацій, які є самостійним соціальним інститутом.

Інфраструктура культури охоплює установи, підприємства, організації, які виробляють товари культурного та інформаційного призначення (кінофільми, картини, книжки, газети, журнали і т. ін.), організують демонстрування духовних цінностей для населення. До матеріальних об'єктів належать: бібліотеки, музеї, театри, концертні зали, кінотеатри, картинні галереї, пам'ятки культури (пам'ятники, архітектурні ансамблі тощо).

Важливим завданням інфраструктури науки є збереження висококваліфікованих кадрів і впровадження наукових розробок і досягнень у практику. Її матеріальними об'єктами є: науково-дослідні інститути та їхні філіали: наукові центри; технологічне обладнання для проведення досліджень; система інформаційного забезпечення: бібліотеки, інформаційні центри й мережі, видавництва; органи планування і координації наукових досліджень та ін.

Громадсько-політичну інфраструктуру потрібно досліджувати як упорядковану, складну, багатогранну систему соціальних (суспільних і політичних) інститутів, що виконують певні політичні функції. Вона, на нашу думку, покликана відображати різноманітні інтереси соціальних груп, які опосередковано або через свої організації і рухи здійснюють вплив на державну владу. Діяльність таких інститутів демонструє взаємозв'язки організованих форм владо-відносин — державних та інших інститутів, установ, а також політичних цінностей і норм, що регулюють політичне життя членів суспільства. Громадсько-політична інфраструктура поєднує інфраструктуру управління та передвиборчу інфраструктуру. До інфраструктури управління належать система органів державної влади,

місцевого самоврядування, громадські організації. До передвиборчої інфраструктури відносимо діяльність політичних партій і рухів. Їх основною функцією вбачається розвиток демократизації суспільства. Розвитку такої інфраструктури сприяє становлення нової політичної системи в нашому суспільстві.

Комунікаційна інфраструктура — сукупність територіально розподілених державних і корпоративних інформаційних систем, ліній зв'язку, мереж і каналів передавання даних, засобів комунікації й управління інформаційними потоками, а також організаційних структур, правових і нормативних механізмів, що забезпечують ефективне їх функціонування. До такої інфраструктури, потрібно віднести транспортну інфраструктуру, інфраструктуру зв'язку, телебачення, радіо та інформаційну інфраструктуру.

До транспортної інфраструктури належать: аеропорти, залізничні вокзали й автовокзали, морські й річкові порти, пасажирський транспорт. До інфраструктури зв'язку — електричний, поштовий, спеціальний і фельд'єгерський зв'язок, Інтернет та стільниковий зв'язок. Матеріальними об'єктами служать пошта, телеграф, факсимільний зв'язок.

До інфраструктури телебачення та радіо відносимо мережі телевізійного і радіомовлення, урахувавши мережі розподілу програм, кабельне телебачення та аудіовізуальні системи і служби зв'язку.

Інформаційна інфраструктура — комплекс програмно-технічних засобів, організаційних систем і нормативних баз, який забезпечує організацію взаємодії інформаційних потоків, функціонування та розвиток засобів інформаційної взаємодії та інформаційного простору країни або організації. Ефективний розвиток країни та підвищення її конкурентоспроможності нині може бути реалізовано лише за наявності розвинутої інформаційної інфраструктури та значних трудових ресурсів.

Соціально-економічна інфраструктура вміщує фінансово-кредитну

інфраструктуру та інфраструктуру соціального забезпечення.

Фінансово-кредитна інфраструктура охоплює установи, які здійснюють акумуляцію тимчасово позичених грошових ресурсів і перетворюють їх на кредити. Це — банки, фондові та валютні біржі, інвестиційні фонди та компанії, кредитні, страхові й гарантійні установи, кредитні спілки, фонди громадських об'єднань.

Переконані, що без належного рівня розвитку виконавчих органів на місцях, тобто місцевих громад, неможливе поліпшення соціальної інфраструктури як рушійної сили розвитку самоорганізації місцевості. Тому на сучасному етапі постає проблема дальшої реформації органів територіальної громади як різновиду публічної влади, джерелом якої є народ. Прикладом такого успішного розвитку має стати ратифікація Концепції внесення змін до конституції України, метою якої є конституційна реформа, покликана створити ефективну систему місцевого самоврядування, яка здатна гарантувати найвищу соціальну цінність людини, створити оптимальні умови для її життєзабезпечення та гармонійного розвитку, а також забезпечити комплексний та стабільний розвиток територіальних громад, районів та регіонів України на основі якнайповнішого використання їх потенціалу, збалансування і вирівнювання регіонального розвитку.

В основі такого нововведення лежить так звана теорія муніципального дуалізму, яка покликана делегувати більше повноважень органам місцевої влади та створити можливість як вирішувати питання місцевого характеру, так і брати участь у розв'язанні державних справ за допомогою використання даних повноважень. Це дасть змогу впровадити Європейську хартію місцевого самоврядування та конституювання національних традицій розвитку місцевого самоврядування, а також уможливить поєднання досвіду європейських провідних країн.

Немає сумніву, що впровадження даних змін у сучасному соціально-економічному становищі наших регіонів є вкрай потрібним. Ці зміни дозволять

змінити структуру влади на місцях у бік її спрямованості на територіальну громаду того регіону, де проживає населення. Адже, як показав досвід, влада, призначена зверху, не дає позитивних результатів на місцях, і це — основна проблема наявного незадовільного стану соціальної інфраструктури.

Отже, реформаційні напрями розвитку органів влади на місцях за допомогою делегування додаткових прав та повноважень мають стати рушієм розвитку територіальної громади, що дозволить, нарешті, швидкими темпами розбудувати соціальну інфраструктуру та створити додаткові робочі місця. Подібний вектор розвитку дасть можливість народу обирати тих осіб, які будуть турбуватися про розвиток своєї територіальної одиниці, а не про своє власне збагачення, що приведе до поліпшення державного менеджменту. А це, у свою чергу, дозволить пристосувати систему соціально-виробничого характеру до природних та етнографічних умов місцевості та сприятиме використанню з найбільш ефективною віддачею наявні матеріальні блага та багатства.

Вельми болючим є також питання інвестиції та запозичень як джерела поліпшення інфраструктури на місцях. Останніми роками через недосконалу систему влади та брак капітальних видатків ці кошти спрямовувались переважно на споживання. Органи місцевого самоврядування просто не могли одержати необхідний рівень інвестицій для розбудови соціальної інфраструктури і не могли, відповідно, підвищити рівень розвитку своєї території.

Отже, вважаємо беззаперечним висновок, що питання конституційної реформи місцевого самоврядування набуло особливої гостроти та потребує негайного розв'язання на державному рівні.

Дослідивши структуру соціальної інфраструктури, ми побачили, що вона має розгалужену систему підприємств і організацій як виробничого, так і соціального характеру. Дана інфраструктура налічує досить велику кількість працівників та потребує

значних обсягів фінансування з державного бюджету. Відтак, ми можемо оцінити рівень розвитку та спрацьованості даних компонентів соціальної інфраструктури. Однак спочатку розглянемо міру фінансування на потреби соціальної інфраструктури, тобто витрати з державного бюджету.

Зазначимо, що сучасна модернізація неможлива без інституціонального й технологічного оновлення. Якщо макроекономічна стабілізація, будучи головною умовою модернізації, безпосередньо не пов'язана з організаційними заходами з удосконалення управління галузями соціальної інфраструктури, то технологічна модернізація потребує значних інвестицій в її галузі. Технологічний розвиток означає ліквідацію відставання у рівні матеріально-технічної бази, що передбачає оновлення технологій, обладнання організаційних структур, для чого необхідні чималі кошти.

Оцінка мінімального рівня бюджетної забезпеченості соціальної інфраструктури становить більше ніж 50 % від наявних обсягів її фінансування. Вона враховує крім захищених статей (заробітної плати з нарахуваннями та деякі інші) витрати на господарські потреби та інвестиції, у тому числі на реновацію основних фондів, а також кошти, необхідні на реформування галузей соціальної інфраструктури. Результати розрахунків нового підвищеного тренду витрат наведені на рис. 2. При цьому використані дані Мінфіну України та рекомендації Світового банку.

Графічні дані показують, що витрати на розвиток інфраструктурних галузей мають дорівнювати 19–20 % ВВП замість 11–12 %. Такий стан свідчить про недоодержання необхідного рівня коштів на першочергові напрями модернізації основних інфраструктурних об'єктів.

Несприятлива ситуація в Україні з інвестуванням у соціальну інфраструктуру, за винятком роздрібною торгівлі, зорієнтованої на швидкий обіг капіталу, поставила складні методологічні та прикладні завдання: необхідність розвитку механізму багатоканального фінансування, дотри-

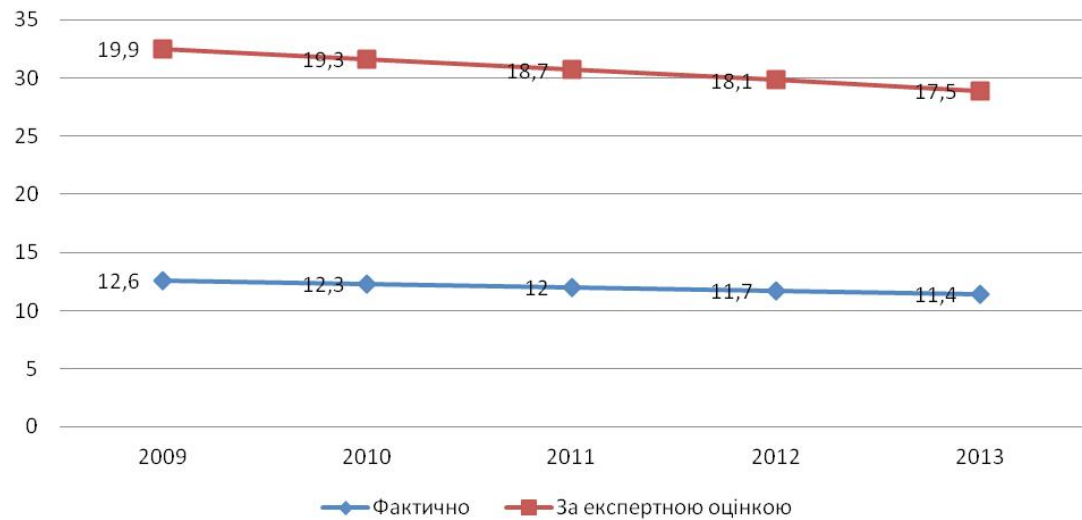

Рис. 2. Частка витрат на соціальну інфраструктуру до ВВП

мання соціального діалогу, розвиток державно-приватного партнерства, інституціональне вдосконалення функціонування соціальної інфраструктури, багато інших питань.

На нашу думку, соціальний діалог, у межах якого відбувається переговорний процес із різних соціально-економічних питань, є підґрунтям розвитку соціальної інфраструктури. Проте недосконалість соціального діалогу як організаційної форми проведення переговорів і узгодження інтересів інвесторів і державних органів не забезпечує об'єднання їх функції щодо залучення фінансових ресурсів саме у розвиток соціальної інфраструктури.

Далі на основі статистичних даних проаналізуємо кількість об'єктів соціальної інфраструктури (табл. 1).

Як видно з наведених щойно статистичних даних, спостерігається поступова негативна динаміка: зменшення спортивних шкіл для дітей — на 5 % щороку, спортивних майданчиків — на 8 %, закладів амбулаторного обслуговування — на 200–300. Для наочності відобразимо рівень спрацьованості основних об'єктів соціальної інфраструктури за період 2009–2013 р. (рис. 3). Усі ці процеси, на нашу думку, аж ніяк не сприяють підвищенню рівня розвитку населення в регіонах проживання, оскільки згадані об'єкти покликані виховувати духовно, поліпшувати здоров'я тощо.

Як видно з рис. 4, на 90 % міра спрацьованості припадає на житло-

во-комунальну сферу як одну з найбільш затратних та необхідних для населення будь-якого регіону нашої країни. Такий високий рівень спрацьованості можна пояснити низьким рівнем модернізації та оновлення, оскільки поліпшення та заміна на нові прогресивні технології вимагає значних капітальних витрат, на які органи місцевого самоврядування просто не мають коштів.

Також аналіз засвідчив високий рівень спрацьованості бібліотек, особливо сільських, в яких основний бібліотечний фонд не оновлювався понад 12–15 років. Становище бібліотек державного значення є на середньому рівні, оскільки там зберігаються найцінніші для українців друковані та літописні матеріали, які потребують коштів на їх утримання. Треба також не забути і про поліклініки та заклади амбулаторного значення, кількість яких невпинно зменшується у зв'язку з реорганізацією, але в деяких випадках остання призводить до ще більш поганого їх стану.

Отже, підсумовуючи результати аналітичного дослідження, маємо констатувати, що стан соціальної інфраструктури нашої країни перебуває на досить низькому рівні і тому потребує негайного оновлення та вдосконалення за допомогою конституційної реформи та задіяння повного спектру фінансових інструментів та механізмів (розвиток бюджетного фінансування, залучення національних

Динаміка розвитку мережі основних об'єктів соціальної інфраструктури

Об'єкти соціальної інфраструктури, од.	2009	2010	2011	2012	2013
Готелі	785	840	956	1032	1123
Спортивні школи для дітей	1659	1502	1452	1365	1258
Стадіони	1256	1108	1125	1169	1036
Кількість лікарняних закладів	2895	2763	2365	2269	2365
Лікарські амбулаторно-поліклінічні заклади	9536	8993	7869	6598	6923
Аптеки та аптечні пункти	12366	13388	14569	15698	16985
Бібліотеки	20365	19487	18956	18236	17895
Клубні заклади	19856	18593	17856	18569	18599
Музеї	631	546	569	557	538
Театри	148	140	139	141	143
Дошкільні заклади	14362	15508	15985	16032	16123
Загальноосвітні навчальні заклади	23695	20576	19652	18698	19000
Вищі навчальні заклади I-II рівнів акредитації	523	511	510	485	501
Вищі навчальні заклади III-IV рівнів акредитації	458	350	256	269	301
Ринки	2896	2758	2658	2569	2456
Об'єкти ресторанного господарства	24326	23369	25658	26522	27023

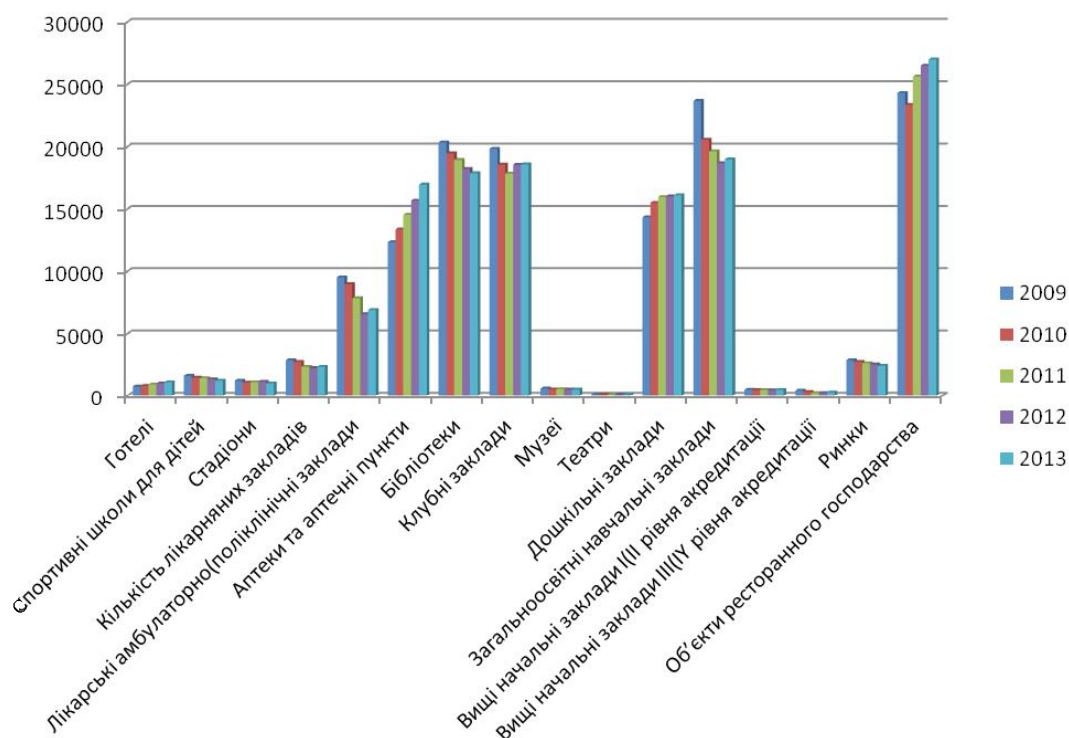

Рис. 3. Динаміка об'єктів соціальної інфраструктури в Україні за 2009–2013 рр.

та іноземних інвестицій, ефективне використання фінансового потенціалу територій, розвиток державно-приватного партнерства тощо).

Серед факторів, що обумовили низький рівень соціальної інфраструктури в Україні, можна виділити: неефективну систему органів влади місцевого самоврядування; невисокий рівень делегування повноважень вищою ланкою влади; високий рівень

корумпованості та централізації; занепад розвитку сільської місцевості як надійного джерела трудових та матеріальних ресурсів; низький рівень оновлення основних фондів соціальної інфраструктури; за роки незалежності фактично не було впроваджено жодного радикального проекту оновлення соціальної інфраструктури на місцевому рівні; відсутність коштів, які б мали йти на капітальні видатки та

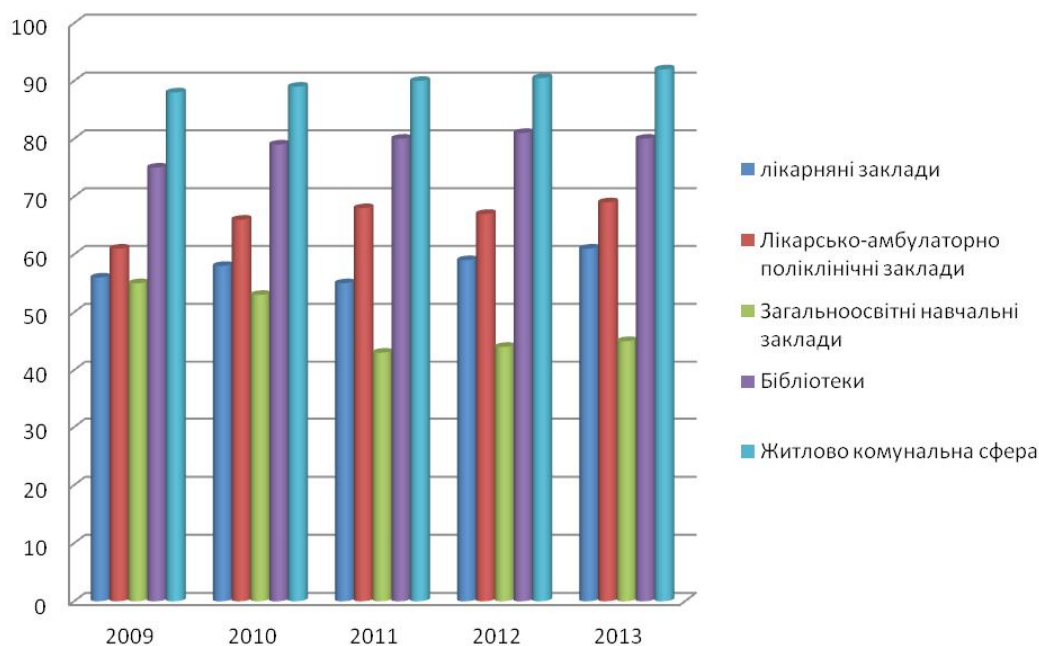

Рис. 4. Динаміка стану спрацьованості основних інфраструктурних об'єктів в Україні за 2009–2013 рр.

видатки розвитку; непривабливість для інвесторів вкладати кошти в оновлення та розбудову інфраструктури через недосконалу систему влади та основних законів тощо.

Дані фактори, як непереборні перепони, постійно блокують розвиток територіальних громад, перешкоджаючи оновленню та розбудові соціальної інфраструктури як основного об'єкта управління місцевим розвитком. Тому й постає питання про реформаторські дії, спрямовані на поліпшення становища соціальної інфраструктури на місцевому рівні.

Одним з дієвих заходів вважаємо реформування конституції з метою збільшення повноважень через їх делегування органам місцевого самоврядування. Даний напрям є перспективним, оскільки люди самі будуть обирати голову свого району, покладаючи на нього більший обсяг повноважень. Це сприятиме поліпшенню інвестиційного клімату, пристосуванню економіки до умов даного регіону, що, у свою чергу, дозволить збільшити надходження до бюджету територіальної громади. Звідси й будуть надходити кошти на оновлення основних об'єктів інфраструктури.

Наступним заходом є збільшення інвестицій з боку держави в ті регіони, які є найбільш рентабельними і

зможуть дати значну віддачу за короткий строк. Такий напрям також перспективний, тому що за інвестиціями прийде і кваліфікована робоча сила, а відтак поліпшиться соціально-економічне та демографічне становище. Суттєвого інвестування потребує й сільська місцевість як основний рушій розвитку нашої економіки в майбутньому. Адже не секрет, що родючість наших ґрунтів вельми висока, а попит на продовольчі товари на світовому ринку постійно зростає. Переконані, що дані напрями розвитку уможливллять і поступове оновлення соціальної інфраструктури на рівні села, де вона особливо потребує кардинального оновлення. А це є позитивним моментом, оскільки, як відомо, ліпше будувати за останнім словом техніки, ніж постійно оновлювати чи модернізувати. І цілком можливо, що село стане основою для дальшого розвитку соціальної інфраструктури і в містах, і в селищах міського типу.

Ще одна нерозв'язана на сьогоднішній день проблема — низький рівень якості надання послуг об'єктами соціальної інфраструктури. Основні причини цього розкриті нами раніше, але головною залишається тотальне недофінансування.

Отже, сформулюємо основні заходи щодо стимулювання розвитку

(Частина 1) – Умань: Видавець «Соцінський», 2011. – С. 263-279.

8. Буряченко А.Є. Децентралізація соціальних зобов'язань держави // Формування ринкової економіки: Зб. наук. праць. Вип. 23. – К.: КНЕУ, 2010. – С. 373-381. – 0,5 д.а.

9. Буряченко А.Є. Соціальна нерівність як об'єкт регуляторного впливу місцевих бюджетів // Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні проблеми та перспективи розвитку економіки в умовах глобальної нестабільності», 21-23 листопада 2013 р. - Кременчук. - С. 16-17. – 0,1 д.а.

10. Київська міська державна адміністрація. Режим доступу: <http://www.kmv.gov.ua>

11. Кириченко І. Р. Чи існує в Україні соціальна нерівність? // «Дзеркало тижня» №9, 14 березня 2009

12. Коломієць І. Ф. Соціальна інфраструктура регіону в умовах розвитку ринкових відносин: дис. ... канд. екон. наук: 08.00.04 / І. Ф. Коломієць. — Львів, 1993. — 128 с.

13. Прокопишак К. В. Регулювання розвитку соціальної сфери села в умовах становлення ринкових відносин / К. В. Прокопишак. — Львів: Українські технології, 2002. — 262 с.

14. Прокопа І. В. Соціальна інфраструктура села: формування нового механізму розвитку / І. В. Прокопа. — К.: Ін-т економіки НАН України, 1996. — 172 с.

15. Федько В. П. Інфраструктура товарного ринка / В. П. Федько, Н. Г. Федько. — Ростов н/Д : Феникс, 2000. — 512 с.

16. Розвиток галузей соціально-побутового призначення в сільській місцевості / [М. К. Орлатий, В. М. Вакуленко, О. С. Ігнатенко та ін.]; за ред. М. К. Орлатого. — К. : УАДУ, 2003. — 75 с.

REFERENCES

1. Balakirjeva O.M. The uneven distribution of incomes Ukraine as a socio-economic problem// Ukraine sotsium – 2009 - № 3. – s.49-64

2. Determinants of social and economic inequality in contemporary Ukraine: monography/ [Balakirjeva O.M., Holovenko V.A., Dmytruk D.A.] – NAN Ukraine – K., 2011 – S.592

3. Hvelesiani A.H. Differentiation of cash income: analysis, prediction and adjustment mechanism: monography/ A.H. Hvelesiani – K., 2008. S.155

4. Kysil U.M. History and political science aspects of social inequality and the Ukrainian reality [Text]/ U.M. Kysil //Derschava i pravo.-2009.-s.763-768

5. Lectures by Professor Michael Sandela - <http://www.justiceharvard.org>

6. National Economy: The texts of lectures/ O.P.Tyschenko, A.E.Nykyforov, T.F.Kutsenko – K.: KNEU, 2007/ - s.464

7. Buriachenko A.E. Financial support for state social guarantees // aspects of socio-economic development of transitive economy/ monography – Uman,2011. – s.263-279

8. Buriachenko A.E Decentralization of social commitments // the market economy. – K.: KNEU, 2010. – s.373-381

9. Buriachenko A.E Social inequality as an object of regulatory impact local budgets // International scientific-practical conference «Actual problems and prospects in the global economy instability», 21-23 November 2013 r. – Kremenchug – s.16-17

10. Kyiv City State Administration. - <http://www.kmv.gov.ua>

11. Kirichenko I.R. Does Ukraine social inequality? // Dzerkalo tyschnja №9, 2009

12. Kolomiets I.F. Social infrastructure of the region in the development of market relations - Lviv, 1993 - 128 p.

13. Prokopyshak K.V. Regulation of social village in terms of market relations / KV Prokopyshak. - Lviv: Ukrainian Technology, 2002 - 262 p.

14. Prokopa I.V. Rural social infrastructure: a new mechanism of formation / IV Prokop. - Kyiv: Institute of Economics of NAS of Ukraine, 1996 - 172 p.

15. Fedko V.P. Ynfrastruktura commodity market. - Rostov n / D, 2000 – 512 p.

16. The development of the field of social and domestic purposes in rural / [M. K. Orlatyy, V. Vakulenko, A. Ignatenko] - K, 2003 - s. 75